Όσιος Αρσένιος ο Αγιοφαραγγίτης

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: http://www.saint.gr/4473/saint.aspx για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 30/10/2021 12:22:00 πμ
Δημιουργία εγγράφου: 08/10/2026 09:55:42

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 14 Ιουλίου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: 30/10/2021 12:22:00 πμ

Βιογραφία

Ο Όσιος Αρσένιος, μύησε τον Όσιο Γρηγόριο τον Σιναΐτη στην νηπτική εσωτερική εργασία της εμπειρικής νοεράς προσευχής, όπως πληροφορούμαστε από δημοσιευμένα ελληνικά και σλαβικά χειρόγραφα. Μετά από συναναστροφή του Οσίου Γρηγορίου με τον Όσιο Αρσένιο, «…τόν θεῖον ἐκεῖνον ἄνδρα…» μεταξύ άλλων πληροφορούμαστε ότι ο Όσιος Αρσένιος τον δίδαξε «…περί τέ φυλακῆς νοός, περί νήψεως εἰλικρινοῦς καί καθαρᾶς προσευχῆς, ὅπως διά τῆς τῶν ἐντολῶν ἐργασίας ὁ νοῦς καθαίρεται καντεῦθεν ὁ οὕτω θεοφιλῶς μεριμνῶν καί μελετῶν ἄνθρωπος ἐλλαμπόμενος ὅλος φωτοειδής γίνεται…». Η νοερά προσευχή από τον Όσιο Αρσένιο διά του Οσίου Γρηγορίου, μεταφέρθηκε στο Άγιο Όρος.

Ο διάλογος του Οσίου Γρηγορίου του Σιναΐτου με τον Όσιο Αρσένιο (από τον βίο του Οσίου Γρηγορίου του Σιναΐτου, κατά τους κώδικες Μόσχας GIM Sin. 239 καί ΑΘΩΝ. ΛΑΥΡΑΣ Ι 117) - Ἀπόσπασμα στή δημοτική*

{…} καί ἀφοῦ ἦλθαν στά Ἰεροσόλυμα, (ὁ Ὅσ. Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης καί ὁ μαθητής του Ὅσ. Γεράσιμος, πού κατάγονταν ἀπό τήν Εὔβοια), γιά νά προσκυνήσουν τόν Ζωοδόχο Τάφο καί νά περιέλθουν προσκυνῶντας πάντας τούς Ἁγίους Τόπους.

Ἀμέσως μετά ἀπέπλευσαν γιά τή Νῆσο Κρήτη φθάσαντες σ᾽ ἕνα μέρος πού τό ἔλεγαν Καλοί Λιμένες, ὅπου παρέμειναν γιά λίγο, ἕνεκα τοῦ σάλου καί τῆς τρικυμίας τῆς θάλασσας, χωρίς νά χάσουν τό θάρρος τους.

Ὅμως στόν Ὅσιο, (Γρηγόριο), δέν θά ἦταν ἀνεκτό νά παραμείνει καί νά περνᾶ μάταια τόν καιρό του, σάν ἐλάφι πού καταδιψᾶ τήν ὥρα τοῦ θέρους καί τρέχει καί δέν παύει ποτέ νά τρέχει μέ ὅλη τή δύναμη τῶν ποδιῶν του, πρός τίς πηγές πού ἐκβλύζουν ψυχρό καί πόσιμο νερό. Ἤ, (πάλι), ὅπως (τό ἐλάφι), πού τρέχει γιά ν᾽ ἀνακαλύψει τήν ὁμόζυγο καί σύντροφό του, χωρίς καθόλου ν᾽ ἀνέχεται νά τή στερηθεῖ καί δέν ἠρεμεῖ μέχρι νά τή βρεῖ.

Κατά τόν ἴδιο τρόπο λοιπόν καί ὁ Ὅσιος, (Γρηγόριος), ἐκεῖνος ο σπουδαῖος θεῖος ἄνδρας κατόπτευσε τούς ἐκεῖ χώρους, κάνοντάς το μέ σπουδή, ὥστε νά καταστεῖ τοῦτο κατοικητήριο τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀπαλ- λαγμένος ὁλοκληρωτικά ἀπό τήν ταραχή, τόν θόρυβο καί τίς βιοτικές μέριμνες, συμβάλλοντας ἔτσι στήν ἡσυχία, (του).

Καί βέβαια, ἀφοῦ ἐρεύνησαν καί ἐξέτασαν μέ κόπο πολλά, (μέρη), ἀνακάλυψαν μερικά σπήλαια.

Ἐκεῖ ἐγκατοίκησαν μ᾽ εὐχαρίστηση, σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία τους. Ἀλλά τί ἔγινε; Ἐκεῖνος ὁ καλός καί ἀληθινά ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, πού διατηροῦσε τή ζωή του πρός τίς μέλλουσες ἐλπίδες, πάραυτα δέ, πρόσθεσε κόπο προσπαθῶντας νά φανεῖ ἀνώτερος γιά τόν ἑαυτό του, στούς κόπους καί στούς πόνους, (του).

Γιατί ἡ μέν τροφή ἦταν μία φορά τήν ἡμέρα, ἡ δέ ἀπόλαυση τοῦ ἄρτου μαζί μέ λίγο νερό ἦταν βραχεῖα, ζῶντας μέ δυσκολία, χωρίς τίποτε νά εἶναι ὑπερβολικό, ὅπως φθάσαμε νά λέμε παραπάνω.

Ἂν καί, σύμφωνα μέ τόν ἄλυτο ἐκεῖνο ὅρο καί θεσμό πού εἶχε βάλει, τό νά πεθάνει ἐξαρτῶνταν ἀπό τή δίψα. Σ᾽ ἐκεῖνα μποροῦσες νά δεῖς, μέ ἔκπληξη μαζί καί θαῦμα, ἐκείνη τήν ἐπίμονη προθυμία, πού, (κατ᾽ οὐσία), ἀνταγωνίζονταν τούς ἀγγέλους καί τήν κά- λλιστη ἀνάβαση, (του), πρός τόν Θεό.

Καί τά μέν πρόσωπα ἦταν χωρίς ἰκμάδα, ὠχρά ἀπό τήν ξηρότητα, ἕνεκα τῆς ἐγκράτειας. Τά δέ μέλη τοῦ σώματος, (ἦταν), λεπτοφυῆ καί καταπονημένα ἀπό τούς συνεχεῖς κόπους καί παράλυτα ἀπό τή φυσική τους δύναμη, ὥστε θά ἦταν ἐντελῶς ἀδύνατο τό νά βαδίζεις ἤ νά κάνεις κάποια ἄλλη ἐνέργεια.

Ὁ μακάριος, (ὁ Ὅσ. Γρηγόριος), ἐκτός ἀπ᾽ ὅσα σχολαστικά εἰπώθηκαν, πάντοτε εἶχε καί αὐτό, τήν ἐπιμελῆ ἀναζήτηση, ὥστε ν᾽ ἀναζητήσει κάποιον ὡς ὁδηγό πρός ἐκεῖνο, πού ἀκόμη δέν εἶχε προφθάσει ν᾽ ἀνακαλύψει.

Ἀφοῦ ὅμως εἶδε ὅσα ἀναφέρονται στή Γραφή ἤ σέ ἐκεῖνο πού δέν ἔτυχε νά διδαχθεῖ ἀπό τούς πνευματοφόρους, θείους πατέρες καί διδασκάλους. Διαλογιζόμενος λοιπόν θεωροῦσε ὅτι ὅπως ἀκριβῶς διδάχτηκε τήν πράξη ἔτσι, (καί), ἔπρεπε νά μετέλθει καί τή θεωρία, δηλαδή τήν ἡσυχία καί τήν προσευχή.

Ἀλλά ἐνῶ ἔτσι εἶχε τό πρᾶγμα ἀπό ψηλά ἐπένευσε ὁ Θεός τούς διαλογισμούς του. Ἀποκαλύφθηκε δέ ἀπό θειότερη ὄψη κάτι πού ἦταν κόσμημα ὅλων τῶν ἀρετῶν, στήν πράξη καί στή θεωρία. Ὁ Ἀρσένιος, (τῆς περιοχῆς μας), ἦταν ἐκεῖνος πού εἶχε τήν πρόσκληση, (ἀπό τόν Θεό), καί ἀσπαζόταν περισσότερο ἀπό τούς ἄλλους τήν ἡσυχία.

Ἐκεῖνος τότε ἀφοῦ παρακινήθηκε ἀπό τό θεῖο πνεῦμα προσῆλθε, ὅπως ἦταν, γρήγορα στό κελλί τοῦ Ὁσίου, (τοῦ Ὅσ. Ἀρσενίου), καί, (ἐκεῖνος), τόν εἰσήγαγε σ᾽ αὐτό, ἀφοῦ κτύπησε μέ χαρά τήν πόρτα. Ἐκεῖ, ἀφοῦ μεταξύ τους συνωμίλησαν τά πνευματικά, ἀσπάστηκαν κι ἀνέπεμψαν τή συνήθη εὐχή στόν Θεό.

Ἀμέσως κάθησαν ἀφότου ἡ εὐχή τελείωσε. Μετά, ὁ θεωρητικός ἐκεῖνος, (ὁ Ὅσ. Ἀρσένιος), ὥριμος καί κατάλευκος ἄνδρας καί σεμνός, ἄρχισε, ἀπό κάποια θεία καί ἱερά βίβλο νά ὁμιλεῖ περί τῆς φυλακῆς τοῦ νοῦ, περί τῆς εἰλικρινοῦς νήψης καί τῆς καθαρῆς προσευχῆς.

Ὅπως ἡ ἐργασία πού καθαρίζεται μέ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, ὁ νοῦς καί μετά ὁ ἄνθρωπος ἀπό ἕνα σημεῖο, ὁ ὁποῖος ζωηρά φωτισμένος μεριμνᾶ καί μελετᾶ θεοφιλῶς, γίνεται ὁλόκληρος φωτοειδής. Ἀφοῦ εἶπε καί ἄλλα πολλά, περί αὐτῶν πού προειπώθηκαν γιά τήν κατά Θεόν βιωτή, ἡ ὁποία τόν ἔφερε νά λέγει περισσότερα, σταμάτησε γιά λίγο χωρίς νά μιλᾶ.

Ὕστερα στρέφοντας τόν λόγο πρός αὐτόν, (τόν Ὅσ. Γρηγόριο), εἶπε: «ἐσύ λοιπόν, τέκνο μου, ποιά ἐργασία διαχειρίζεσαι, φυσικά μέ τήν ὁδηγία τοῦ Θεοῦ, πού ὅπως εἴπαμε οἰκονομεῖ;».

Συνολικά, λοιπόν, καί αὐτός, (ὁ Ὅσ. Γρηγόριος), ἄρχισε νά διηγεῖται ἄνωθεν ὅλα πού τόν ἀφοροῦσαν, (ὅπως), γιά τήν ἀναχώρησή του ἀπό τόν κοσμικό βίο, γιά τή φίλη του τήν ἐρημία, γιά τούς πολλούς πόνους καί κόπους τούς ὁποίους ἐπέλεξε νά ὑπομένει κατά Χριστόν, θέτοντας σέ δεύτερη μοῖρα ὅλα τά ὑπόλοιπα.

Ὁ θεσπέσιος ἐκεῖνος, (ὁ Ὅσ. Ἀρσένιος), λαμβάνοντας τόν λόγο, κατέχοντας πνευματική δύναμη καί τό ὕψος τῆς ἀρετῆς, ἀφοῦ χαμογέλασε ἐλαφρά, εἶπε σ᾽ αὐτόν: «Τέκνο μου ὅλα αὐτά πού μέ λεπτομέρεια διηγήθηκες, ἀναφέρονται ἀπό τούς θεοφόρους πατέρες καί διδασκάλους μας, ὡς πράξη, οὐδέποτε ὅμως ὡς θεωρία».

Ὁ μακάριος ἐκεῖνος, (ὁ Ὅσ. Γρηγόριος), ὄντας ἀληθινή στέγη πνεύματος, ἀφοῦ ἄκουσε αὐτά, πάραυτα πέφτει στά πόδια του, (τοῦ Ὁσ. Ἀρσενίου), θερμά παρακαλῶντας καί ἱκετεύοντας νά διδαχθεῖ ξανά στό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τί εἶναι προσευχή καί ἡσυχία ἤ προσήλωση τοῦ νοῦ.

Ἐκεῖνος ὁ θεῖος πατέρας, (ὁ Ὅσ. Ἀρσένιος), ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, συνέλαβε ὡς θεόπεμπτο εὕρημα τή δέηση, χωρίς ν᾽ ἀμελήσει μήτε ν᾽ ἀναβάλει, παρευθύς τά εἶπε ὅλα καί τά δίδαξε χωρίς νά παραλείψει, ὅσα ἀπό τή χάρη ἀναδέχθηκε καί προικίστηκε πλούσια.

Ὄχι μόνο αὐτά, ἀλλά καί γιά ὅσα συμβαίνουν σ᾽ αὐτούς πού ὁπλίζονται μέ ἀγάπη στό στάδιο τῆς ἀρετῆς, ἀγωνιζόμενοι τούς ἄθλους ὑπέρ αὐτῆς, ἐναντίον τῶν βάσκανων δαιμόνων, δεξιά καί ἀριστερά, τῶν δυστρόπων καί φθονερῶν ἀνθρώπων, τούς ὁποίους ὁ πονηρός χρησιμοποιεῖ ὡς ὄργανά του. Αὐτά, (σ᾽ αὐτόν), τά εἶπε κατά μέρος χωρίς νά παραλείψει τίποτε.

Μόλις λοιπόν ἄκουσε αὐτά ἀπό ἐκεῖνον τόν θεῖο ἄνδρα, (τόν Ὅσ. Ἀρσένιο), ἀμέσως σηκώθηκε, ἀφοῦ εἰσῆλθε στό πλοῖο, κατέφθασε στό Ὄρος τοῦ Ἄθωνα.

Ἀφοῦ ἐκεῖνος ἐρεύνησε μέ ἀκρίβεια, (ὁ Ὅσ. Γρηγόριος), ὅλα τά τοπικά Μοναστήρια, ἀνακάλυψε ὄχι μόνο ὅσους ἔτυχε νά κάθονται ἥσυχοι, ἀλλά καί ὅσους διέμεναν μακριά σέ ἄβατους τόπους σέ ἡσυχία. Σκέφθηκε ὅμως ὅτι δέν ἔπρεπε νά παραλείψει νά δεῖ κανένα {…}

* Το χειρόγραφο στην αρχαία ελληνική γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε εδώ είναιαπό το βιβλίο: «Άγιος Γρηγόριος ο Σιναΐτης. Η δράση και η συμβολή του στη διάδοση του Ησυχασμού στα Βαλκάνια – Η σλαβική μετάφραση του Βίου του κατά το αρχαιότερο χειρόγραφο», (Θεσ/νίκη 2004). τῆς κ. Ἀγγελικῆς Δεληκάρη, Καθηγήτριας τοῦ Α.Π.Θ..

Η απόδοση του αποσπάσματος του παρόντος κειμένου έγινε στην νέα ελληνική γλώσσα από τον κ. Εμμανουήλ Ανδουλιδάκη, Δρ Κλασικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Σύμβουλο – Καθηγητή του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, με τη συνδρομή του Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης και Αρκαδίας κ. Μακαρίου.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Όσιος Αρσένιος ο Αγιοφαραγγίτης

Αγιοφάραγγο

Εκκλησία στο Αγιοφάραγγο

Σχετικές συνδέσεις

1. Όσιος Γρηγόριος ο Σιναΐτης
2. Σύναξη Πάντων των εν Γορτύνη και Αρκαδία της Κρήτης διαλαμψάντων Αγίων

Παραπομπές

1. Ιερά Μητρόπολις Γορτύνης και Αρκαδίας